

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ

ОСВІТНЬОЇ АНАЛІТИКИ
Державна наукова установа

ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

HARMONISATION OF THE UKRAINIAN EDUCATION SYSTEM WITH THE EUROPEAN EDUCATION AREA: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES AND PROSPECTS

VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

2025

iea.gov.ua

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики»

Ministry of Education and Science of Ukraine
State Scientific Institution «Institute of Educational Analytics»

ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Київ, 30 жовтня 2025 року)

HARMONISATION OF THE UKRAINIAN EDUCATION SYSTEM WITH THE EUROPEAN EDUCATION AREA: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES AND PROSPECTS

Book of Abstracts of the VII International Scientific and Practical Conference
(Kyiv, October 30, 2025)

Редакційна колегія

А. О. Литвинчук, кандидат економічних наук, старший дослідник (головний редактор);

С. Л. Лондар, доктор економічних наук, професор (заступник головного редактора);

Г. М. Терещенко, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник (заступник головного редактора);

А. В. Кир'янов (заступник головного редактора);

Н. Б. Пронь, кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою
Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики»
(протокол № 7 від 11 листопада 2025 р.)

Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність матеріалів, що публікуються, дотримання загальноприйнятих принципів наукової етики, відсутність плагіату у своїх тезах. Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Г-20 Гармонізація системи освіти України з європейським освітнім простором: досягнення, виклики та перспективи : зб. тез доп. VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 жовт. 2025 р. [Електронне видання]. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2025. 618 с.

ISBN 978-617-8421-19-2

Збірник містить матеріали доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Гармонізація системи освіти України з європейським освітнім простором: досягнення, виклики та перспективи». Матеріали охоплюють питання інтеграції української освіти в європейський простір, забезпечення її доступності та безперервності в умовах війни, цифрової трансформації, міжнародного співробітництва, аналітичного супроводу, а також ролі освіти в повоєнному відновленні і сталому розвитку України.

Збірник тез доповідей розміщено у вільному доступі на вебсайті ДНУ «Інститут освітньої аналітики», у рубриці «Матеріали комунікаційних заходів» (2025 рік).

УДК 37.014.5-048.22(100+477)

Цей збірник підготовлено в межах проєкту «Eurydice Ukraine: Improving Education Accessibility» (EU-IEA, Grant No. 101167035), який реалізується ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Висловлюємо щирі подяки Європейській комісії за надану підтримку, а також усім учасникам конференції за їхній вагомий внесок у зміцнення співпраці в освітній сфері.

Editorial board:

Andrii Lytvynchuk, Ph. D. (Economics), Senior Researcher – editor-in-chief;

Sergiy Londar, Dr. Sc. (Economics), Professor – deputy editor-in-chief;

Hanna Tereshchenko, Ph. D. (Economics), Senior Research Fellow – deputy editor-in-chief;

Andrii Kyrianov – deputy editor-in-chief;

Natalia Pron, Ph. D. (Economics) – executive secretary.

Recommended for publication by the Academic Council
of the State Scientific Institution "Institute of Educational Analytics"
(Protocol No. 7 of 11.11.2025)

Responsibility for the content and reliability of published materials, the compliance of general scientific ethics principles, the absence of plagiarism lies entirely with the authors.

The editorial board does not always share the position of the authors.

Г-20 **Harmonisation of the Ukrainian Education System with the European Education Area: Achievements, Challenges and Prospects** : Book of Abstracts of the VII International Scientific and Practical Conference (electronic scientific publication), October 30, 2025. Kyiv: SSI "Institute of Educational Analytics", 2025, 618 p.

ISBN 978-617-8421-19-2

The collection contains the proceedings of the participants of the VII International Scientific and Practical Conference "Harmonisation of the Ukrainian Education System with the European Education Area: Achievements, Challenges and Prospects". The materials address the integration of the Ukrainian education system into the European Education Area, ensuring its accessibility and continuity during wartime, digital transformation, international cooperation, analytical support, and the role of education in Ukraine's post-war recovery and sustainable development.

The conference proceedings are available in open access on the website of the State Scientific Institution "Institute of Educational Analytics", under the "Communication Events Materials" section (2025).

UDC 37.014.5-048.22(100+477)

This Book of Abstracts was prepared as part of the "Eurydice Ukraine: Improving Education Accessibility" (EU-IEA, Grant No. 101167035), implemented by the SSI "Institute of Educational Analytics". We express our sincere gratitude to the European Commission for its support and to all the participants of the conference for their valuable contributions to strengthening cooperation in the field of education.

Мардарова І. К.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8899-2830>

Гуданич Н. М.

викладач Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2421-8955>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Цифровізація, як глобальне соціокультурне явище, одним із пріоритетних векторів розвитку сучасного суспільства визначає трансформацію освітньої сфери. Цей процес має системний характер і охоплює всі ланки освітньої вертикалі – від дошкільної до вищої. Однак саме дошкільна ланка, з огляду на її специфіку, демонструє найбільшу суперечливість: з одного боку, вона є найбільш уразливою через психофізіологічні особливості розвитку дитини раннього віку, з другого – надзвичайно перспективною для цілеспрямованого та дидактично виваженого впровадження цифрових інструментів [1].

Актуальність інтеграції цифрових технологій на дошкільному етапі зумовлена тим, що саме в період раннього дитинства відбувається інтенсивне формування фундаментальних психічних функцій, що становить основу для подальшого навчання. Ідеться про становлення когнітивної сфери (увага, пам'ять, мислення), соціальної компетентності й комунікативних навичок. У цьому контексті цифрові ресурси виступають не лише засобом індивідуалізації навчання та розвитку пізнавальних здібностей, а й потужним соціалізуючим інструментом [2].

У цьому аспекті варто взяти до уваги, що використання цифрових технологій у дошкільній освіті слід розглядати крізь призму їхнього двоякого потенціалу: застосування інтерактивних середовищ, освітніх ігор і симуляцій сприяє розвитку логічного та просторового мислення, наочно-дієвого підходу до розв'язання проблем, а також допомагає формувати елементарні навички алгоритмізації; опосередкована комунікація в цифровому середовищі, робота в команді над спільними віртуальними проєктами, дотримання правил безпеки в мережі формують базову цифрову грамотність і культуру, що є невід'ємними рисами сучасного громадянина [3].

Не можна не зважати на те, що в країнах Європейського Союзу цифрова трансформація освіти реалізується на основі стратегій цифрової компетентності, програм раннього STEM-навчання та інклюзивного доступу до електронних ресурсів. Скандинавська модель передбачає інтеграцію цифрових ігор і освітніх платформ у щоденну діяльність дітей дошкільного віку. Наприклад, у Фінляндії планшети та інтерактивні дошки використовуються як інструмент розвитку

мовлення й критичного мислення. Німеччина та Австрія акцентують на підготовці педагогів до роботи з цифровими інструментами, упроваджуючи курси медіаграмотності й цифрової педагогіки в програми підвищення кваліфікації вихователів. Франція робить акцент на балансі між цифровими засобами та традиційними видами діяльності, підкреслюючи важливість живого спілкування й рухової активності для гармонійного розвитку дітей [4].

Доведено, що спільною рисою європейських освітніх практик є глибока системність, яка проявляється в інтеграції цифрових інструментів у цілісний педагогічний процес, а не в їх фрагментарному чи епізодичному використанні. У цьому контексті цифровізація розглядається не як самоціль або проста заміна традиційних дидактичних матеріалів, а як стратегічний ресурс для цілісного розвитку дитини. Ключовою метою такого підходу є формування ключових компетентностей, що відповідають викликам сучасності, як-от: цифрова грамотність (не лише вміння користуватися пристроями, а й розвинене критичне мислення, здатність до безпечної та етичної взаємодії в цифровому середовищі, розпізнавання цифрового контенту); соціально-емоційні навички (цифрові інструменти використовуються для спільної проєктної діяльності, удосконалення комунікації й розвитку емпатії); креативність та інноваційність (застосування інтерактивних середовищ для експериментування, моделювання і творчого самовираження); уміння вчитися впродовж життя (розвиток пізнавальної активності, допитливості та навичок самоорганізації через інтерактивні форми навчання) [5].

Результати дослідження підтверджують слушність твердження, що європейський підхід орієнтований на підготовку дитини до життя в цифровому суспільстві в найширшому розумінні. Це означає виховання не пасивного споживача цифрового контенту, а активного, свідомого та відповідального творця, здатного ефективно функціонувати в гібридному соціумі, який поступово діджиталізується. Системність досягається шляхом розроблення цілісних освітніх програм, інтеграції цифрових технологій у повсякденну життєдіяльність закладу, а також обов'язкової підготовки педагогічних кадрів, здатних реалізувати цей компетентнісний підхід на практиці [3].

У цьому аспекті варто врахувати, що в Україні процес цифровізації дошкільної освіти відбувається поступово й нерівномірно. З одного боку, наявні позитивні зрушення, а саме: упровадження освітніх платформ («Всеукраїнська школа онлайн»), цифрові ресурси МОН для вихователів і батьків; використання інтерактивних технологій у провідних ЗДО; розроблення вітчизняних електронних освітніх ресурсів, спрямованих на розвиток мовлення, математичних уявлень, емоційного інтелекту. З другого боку, процес інтеграції цифрових технологій у дошкільну освіту супроводжується низкою системних проблем, які істотно гальмують його ефективність та поглиблюють соціальну нерівність. Спостерігається значний структурний дисбаланс між ЗДО в міських і сільських локаціях. Сільські ЗДО часто страждають через відсутність стабільного швидкісного інтернет-з'єднання, брак сучасних пристроїв та відповідного програмного забезпечення, що створює «цифровий розрив» уже на

стартовому етапі освітньої траєкторії дитини, обмежуючи її доступ до якісних цифрових освітніх ресурсів.

Особливо гострою є проблема недостатньої підготовки вихователів, зокрема представників старшого покоління. Чимало з них не пройшли спеціалізованого навчання роботи з дитячими освітніми платформами й інтерактивним обладнанням, що призводить до їх психологічного опору та формального, неефективного використання технологій на практиці. Часто технології впроваджуються без чіткої педагогічної стратегії, що несе прямі ризики для здоров'я та розвитку дітей. Наприклад, це призводить до неконтрольованого перевантаження гаджетами, коли екранний час замінює живі комунікації й традиційні види дитячої діяльності. Без педагогічного супроводу таке використання технологій має переважно розважальний, аніж розвиваючий характер, і може сприяти формуванню залежності. Утворюється значний розрив між зусиллями ЗДО та сприйняттям сім'ї. Багато батьків не обізнані щодо цілей і методів використання цифрових технологій у ЗДО, не мають власних навичок цифрової безпеки, що унеможливорює ефективну співпрацю та продовження освітніх практик у домашніх умовах.

Для ефективної цифровізації дошкільної освіти в Україні доцільно: адаптувати європейські практики з урахуванням національних особливостей; інвестувати в цифрову інфраструктуру ЗДО, забезпечуючи рівний доступ до сучасних ресурсів; розвивати цифрову компетентність вихователів, включаючи спеціалізовані курси та практику роботи з електронними освітніми платформами; розробляти методичні рекомендації для батьків щодо безпечного й ефективного використання цифрових технологій у ранньому віці; підтримувати баланс між цифровими засобами та традиційними формами діяльності, забезпечуючи гармонійний розвиток дітей.

Досвід країн ЄС доводить, що цифровізація дошкільної освіти може стати ефективним інструментом формування ключових компетентностей майбутніх громадян. Україна робить перші кроки в цьому напрямі, проте потребує більш системного підходу, орієнтованого на педагогів, дітей та батьків одночасно. Лише гармонійне поєднання цифрових ресурсів і традиційних методів навчання здатне забезпечити якісну модернізацію дошкільної освіти та підготувати дітей до життя в інформаційному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Листопад О., Мардарова І. Цифрова трансформація вищої освіти: теоретичний та практичний аспекти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2024. № 66. С. 143–152. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/825>.

2. Листопад О. А., Мардарова І. К., Листопад Н. Л. Особливості застосування мультимедійних технологій в процесі формування цифрової культури здобувачів вищої і фахової передвищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2024. Т. 3. № 56. С. 24–33. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2024-3-56-24-33>.

3. Горінов П., Сілаєв В. Політика цифрової трансформації України в умовах євроінтеграції. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2025. № 1 (77). С. 50–57. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-8](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-8).

4. Сисоєва С. О., Кристончук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

5. Листопад О., Листопад Н. Організація дистанційного навчання на платформі Moodle: теорія та практика. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2025. № 70. С. 145–155. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/364>.

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики»
Ministry of Education and Science of Ukraine
State Scientific Institution «Institute of Educational Analytics»

**ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ
З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Київ, 30 жовтня 2025 року)

**HARMONISATION OF THE UKRAINIAN
EDUCATION SYSTEM WITH THE EUROPEAN
EDUCATION AREA: ACHIEVEMENTS,
CHALLENGES AND PROSPECTS**

Book of Abstracts of the VII International Scientific and Practical Conference
(Kyiv, October 30, 2025)

Видавець:
Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики»
Адреса редакції та видавця: вул. Володимира Винниченка, 5, м. Київ, 04053
Тел.: (044) 486-98-70, e-mail: info@iea.gov.ua
Ідентифікатор медіа R30-04027

Publisher:
State Scientific Institution «Institute of Educational Analytics»
Office: 04053, Kyiv, Volodymyra Vynnychenka Str., 5
Tel.: (044) 486-98-70, E-mail: info@iea.gov.ua
Media identifier R30-04027